

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Az általános szavazati jog.

Írta: **Hentaller Lajos,**
országgyűlési képviselő.

A munkások május elseji tüntető körmenete teljes csendben és rendben folyt le; — csak a függetlenségi párt erzsébetkörúti helyisége előtt tüntettek az elvonulók — a párt ellen s hangoztatták az általános szavazati jogot.

Körülbelől ilyenformán emlékeznek meg a lapok a elseji munkásünnepeletről. Én nem tudom, igaz-e? Hiszem! De ha igaz, akkor nem helyes a munkásoknak ez a tüntetése a függetlenségi párt ellen. Bizony-bizony nem helyes!

Hisz a szerintük ugynevezett „polgári pártok” közül ép a függetlenségi párt az, amely először zászlajára írta az általános szavazati jog kivívását. — Szerény magam már ezelőtt huszonhét esztendővel követeltem programbeszédemben. Utánam a legelső között volt épén Justh Gyula, akivel szemben a munkásság Makón egy alkalommal bizony nem a legildomosabban viselte magát. A függetlenségi párt volt az, amely az utolsó választások alkalmával majdnem az összes ellenzéki pártokat reá vette, hogy adják ki programjukban az általános és titkos szavazati jogért való küzdelmet.

Hogy többet ne említsek, Szegeden a múlt év decemberében báró Bánffy Dezső mellett és Pelcéder Agoston szocialista vezér mellett álva nyilatkozta ki a Kossuth-szobor előtt, hogy hiva az általános szavazati jognak.

Nincs tehát sem okuk, sem joguk a munkásoknak a függetlenségi párt ellen törni. Nem, főleg akkor, amidőn tudtommal még egyetlen eset sem volt arra, hogy harminc év alatt tüntettek volna a szabadelvű párt ellen, — mert ezeknek soha eszük ágában sem volt a választási jogot bővíteni.

Mi, függetlenségi párt pedig erre törekszünk. Nemcsak azért, mert a választási jog benne van a magyar karakterben. Nem csak azért, mert 1848-ig, a meddig a nemesség intézte az ország ügyeit, minden nemes tekintet nélkül arra, hogy volt-e vagyona vagy sem? — választó volt.

A miből azután az következik, hogy a midőn 1848-ban a nemesség átruházta jogait az ország népére, hát minden polgárnak választónak kellett volna lennie.

De az én szemem előtt, a mióta az általános és titkos választás behozatala mellett küzdök, mindig más ok lebegett:

A kiegyezés megkötése óta ugyanis a hatalom kezelői rendszeresen szedgették el a nép jogait, a helyett, hogy bővítették, terjesztették, fejlesztették volna. Azt tudjuk, látjuk, érezzük, hogy a többség által eddig alkotott törvények jogfosztók. Főleg a választói jogot illetőleg maradtunk el, mondhatni, egész Európa mögött.

Hiszen a statisztika adatai szerint ma nálunk Magyarországon közel 5 millió választónak kelleve lenni, Ehelyet alig van egy millió. Hol több, hol kevesebb.

Pedig nekünk ép hazánk szabadsága és függetlensége érdekében kell arra törekednünk, hogy minnél jobban szaporodjék a választók száma. Oka ennek igen egyszerű és világos!

Ha kevés a választó, akkor erős a kormány.

A választók számának szaporodásával pedig a nép hatalma fokozódik. És a mely arányban növekszik a nép hatalma, olyan mértékben csökken a kormányé.

Már pedig azt senki, de senki sem tagadhatja, hogy a valódi, hamisítatlan népképviselő az egyedüli, a valódi támasza a magyar alkotmányos szabadságnak és függetlenségnek.

Eddig is láttuk, hogy bajaink forrása abban összpontosul, mert választási rendszerünk rossz. A rossz forrást úgy lehet eldugaszolni, ha behozzuk az általános választói jogot.

Csak ekkor lesz a nép hatalmasabb a kormánynál; csak ekkor fog az alkotmányos parlament a „bécsi kéz” tulkapásaival szemben sikeresen megküzdhetni.

Meg kell tehát mielőbb erősítenünk a nép politikai hatalmát és befolyását. Aki adót fizet, aki katona volt, aki beszéli a magyar nyelvet, annak joga van az alkotmány által biztosított kedvezményeket élvezni. Egyenlő kötelesség

mellett legyen egyenlő joga mindenkinek rang, vagyon és foglalkozásra való tekintet nélkül. És ezt a jogegyenlőséget én az általános szavazati jog behozatalában találok fel. Mert az általános szavazati jog behozatala ellen még azt sem fogadom el kifogásnak, hogy annak most nincs itt az ideje.

De igenis itt van!

Nemcsak azért, mert a függetlenségi párt nagy zöme, — amint már említettem, — ezalatt a jelszó alatt indult az utolsó választási küzdelembe, hanem azért is, mert az általános szavazati jog Európa legtöbb nyugoti államában már be van hozva. Franciaország, Belgium, Poroszország, sőt részben maga Ausztria parlamentje is általános szavazati jog alapján van összeállítva. S ha Ausztriában közel egy évtizede időszerű volt az általános szavazati jog behozatala, mennyivel időszerűbb az nálunk ma.

Ma, amikor egyedül az államhatalom az, mely Ausztriát a nyakunkon tartja. A népmillióknak nem kell a közösség Ausztriával, mert tudják, hogy közös lónak turós a háta.

A néphatalmat kell tehát megnövelni az általános szavazati jog behozatalával, — akkor azután független hazában szabadabb fogjuk tenni a népek millióit, s egyuttal felszabadítjuk hazánkat a négyszázados osztrák gyámság és nyomás alól.

E nélkül nem!

A politikai válság.

Változatosság kedvéért most a szomorú hangzású hírek uralkodnak. Bécsben — úgy mondják — megerősödött az a felfogás, hogy a kiéheztetés politikája mindenesetre be fog válni. Azért mit sem törődnek most már azzal, hogy a felirati vitát megkezdik. A király egyszerűen nem is fog tudomást venni róla. A kiéheztetés politikáját még hosszú ideig fogják folytatni. Mi igaz és mi nem igaz ebből, azt nem lehet tudni. Ma nem lehet egyebet tenni, mint mindent megírni és mindent elolvasni, mely az ítéletet föntartja.

Tegnap az országgyűlés ismét megkezdte a tevényt. Talán ezuttal nem fog rövid-

Legszebb férfi divat ingek
készen és mérték szerint

2 forinttól 2
feljebb

FEKETÉNÉL.

sen megint félbenmaradni a megkezdett munka, ámbár nem jó az ördögöt a falra festeni.

A válságra vonatkozó mai részletes híradásunk egyébként a következő:

Tisza István bécsi utjának elhalasztása.

Jeleztük tegnap már, hogy a lemondott miniszterelnök tegnap geszti birtokáról a fővárosba érkezett és mint félhivatalos oldalról jelentik, gróf Tisza István eredeti tervéről eltérőleg nem utazik Bécsbe, hanem egyelőre Budapesten marad.

Értesülésünk szerint Tisza bécsi utjának elmaradása a tegnap délután tartott minisztertanács határozatával van kapcsolatban. Tudvalevőleg a miniszterelnök azért utazott volna tegnap este Bécsbe, hogy a ma odaérkező szász király tiszteletére rendezendő udvari ünnepségeken a magyar kormány képviselőjében részt vegyen. A tegnapi minisztertanácsban azonban ez az ügy szóba kerülve, a jelen volt miniszterek többsége azon nézetének adott kifejezést, hogy a jelen politikai helyzet közepette a miniszterelnök csupán a legsürgősebb ügyek vitelére hivattott, de semmiesetre sem helyén való, hogy egy lemondott kormányt képviseljen. Így történt azután, hogy gróf Tisza István eredeti szándékától eltérőleg nem megy mostanában Bécsbe, hanem csakis a szász király távozása után utazik fel, hogy a felségnek a helyzetről referáljon.

Más forrásból viszont azt halljuk, hogy Tisza bécsi utjának elmaradása pártérdekből történt. A szabadelpvűpárt körében ugyanis némi elégtelenség tapasztalható, amely esetleg a ma este tartandó pártkonferencián nagyobb bajokat idézhetne elő és ennélfogva szükségesnek mutatkozott, hogy a pártvezér jelen legyen az értekezleten és az esetleges pártbomlási kísérleteket megakadályozza.

Minisztertanács.

Tegnap délután a miniszterelnökség palotájában minisztertanács volt, amelyen a kabinet összes tagjai résztvettek. A tanácskozás, mely több mint három órán tartott, foglalkozott többek között a miniszterelnök

bécsi utjával, valamint a kabinet lemondásával.

Pártok értekezletei.

A szabadelpvű párt, a Kossuth, Uj és Néppárt, valamint a diszszidensek ülést tartottak tegnap, a melyen a felirat tárgyalásánál való állás foglalás volt a tárgya. A legelőkelőbb ülést a szabadelpvű párt tartotta, mert hiszen a többi pártok már régebben megnyilatkoztak a kérdésben.

Tisza István gróf az ülés megnyitása után hosszasan fejtegette a párt álláspontját a felirattal szemben. Utána Nagy Ferenc, Molec Dániel, Keglevich István és Pattányzky Elek szólaltak fel. Végül Tisza ajánlatára a párt elfogadta, hogy a felirati javaslatot elutasítják s ezt a párt tagjai a Házban nyilvánítani is fogják.

A Kossuth párt egyhangulag elfogadta a javaslatot és a párt álláspontját Kossuth Ferenc fogja a Házban előadni. Ugyanesek így határozott az Ujpárt, Néppárt és a diszszidensek is.

Érdekes a horvát képviselők értekezletének határozata. A horvátok négy tagu bizottságot küldenek ki, a mely összefoglalja a speciális horvát érdekeket. Azt már most is hangsúlyozzák, hogy az államiság és közjog ellen nem lépnek fel, de a katonai dolgokban feltétlenül követelik, hogy a horvátországi csapatoknál a vezényszó horvát legyen.

Ezen párthatározatok előzik meg a felirat nagy vitáját, a mely ma lesz a képviselőházban.

A vezérő-bizottság ülése.

Tegnap d. u. 4 órakor volt a vezérő-bizottság ülése. Részt vettek benne Kossuth Ferenc elnökle alatt Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf, Bánffy Dezső báró, Polonyi Géza, Barabás Béla, Ugron Gábor, Holló Lajos, Batthány Tivadar gróf, Sággy Gyula, Szederkényi Nándor, Rakovszky István, Wázsonyi Vilmos, Eötvös Károly, Gulner Gyula, Thaly Kálmán és Zichy Jenő gróf.

A vezérő bizottság a felirat tárgyalá-

sával, a képviselőházi szakbizottságok számarányaival és a további teendőkkel foglalkozott.

A vezérő bizottság ülése után az egyes pártok tartották meg értekezletüket szintén a felirat és a bizottságok megalakítása tárgyában. Ma értekezletet tartott a horvátok klubja is.

A képviselőház mint előrelátható volt, a felirat tárgyalását határozta el és így ma már megindul a vita. Hogy ez mily arányú lesz, azt előre megállapítani teljesen lehetetlen. Mindenesetre legtöbb a szabadelpvű párt határozatától függ, mert a szabadelpvű párt részéről van egyedül kilátás a vita nyújtására, miután az ellenzéki pártok egyike részéről sem fog a felirat ellen aggály támadni, hanem a koalíció azt teljes egészében, legfeljebb egy csekély módosítással, el fogja fogadni.

Tarka históriák.

Egy fontoskodó számgyakornok, a számviteli tudomány mellett a francia nyelv elsajátításával is foglalkozik. A napnak számmentes részében francia nyelvgyakorlatokkal tölti az időt.

Tegnap egy kollégájával együtt ült a Bika kávéházban. A kollega áhitatosan hallgatja a számgyakornok fejtegetéseit, amelyekben a francia nyelv csodáit vitatja.

— Látod barátom, milyen különös nyelv ez, egészen mást ír, mint amit mond. Például ezt írja L e f a u c h e a u x és így ejti ki L a n k a s z t e r.

Egy debreceni földbirtokosnak van egy aranyos szép kis leánykája. A kis trónörökösön azonban gyakran sirdogál s ilyenkor a legfelső regiszterekig felskálázik.

Tegnap délután 5 órakor elkezdett sírni, s a papa, mama még hétkor se bírták elcsitítani. János, az inas közelben porolta a ruhákat, egyszerre csak odaszól a földbirtokosnak:

— Tessék csak reám bizni, nagyságos ur, majd elcsitítom én a kisasszonykát. Tessék csak odébb menni!

Az inas folytatta a kefélést, esendesen pipázgatott makrájából.

Egyszer csak odaszól a bömbölő kis babához:

— Ez is sirás? Ez nem sirás.

A baba jobban neki feszül, ordít.

Egyszer egy esztendőben.

Irta: Csehov Antal.

A heregnő kis, három fehér ablakos házának ünnepi képe van. Mintha csak megfiatalodott volna. Környéke gondosan seperve, a kapu nyitva áll. Az ablakokról levettek a rácsos függönyöket. A frissen lemosott ablaktáblák félenken játszanak a tavaszi napsugárral.

A szalon ajtajában ott áll a sváci mündérba bujtatott inas, az öreg Márk, — moly-ette livreében. Tüskés állán, melynek beretválásánál s remegő kezei az egész délelőtt munkálkodtak, a frissen kitisztított cipők és a cimeres gombok szinte visszaverik a napsugarat.

Márk nem hiába mászott ki a maga kamarájából. Ma névnapja van a heregnőnek és kötelessége ajtót nyitni a látogatók előtt és kikiáltani nevüket. Az előszobában nem a kávéalj és a bőjtös leves szaga terjeng, mint rendesen, hanem valami olyas illat, a mi a tojás-szappan szagára emlékeztet. A szobák gondosan vannak rendbe szedve. A függönyök fel vannak téve, a képekről le van véve a fátyol, a korhadt, behorpadt padló ki van fényesítve. A gonosz Vasulka, a macska, a kölykeivel estig be van zárva a konyhába.

Maga a heregnő, három ablakos há-

ziko birtokosa, egy görnyedt és ráncos képű hölgy, egy nagy karosszékben ül és egyre igazgatja fehér, csalánszövet ruhájának a ráncait.

— Senki sem jött el! — siránkozik a heregnő. — Sem a báró, sem Chachaladre hereg, sem Báviczy George. Elhagytak engem! Pedig ha én nem lettem volna, mi lett volna belőlük? Nekem vannak lekötelve állásuk, karrierjük miatt... nekem, egyedül nekem. Nélkülem nem lett volna belőlük semmi.

— Nem lett volna semmi! — bizonyítható Márk.

— Én nem követelek hálát. Nincs rá szükségem! Nekem érelemre van szükségem! Istenem, mily sérelem! Ah mily sérelem! Még Jean, a rokonom sem jött el. Miért nem jött el? Mivel bantottam meg? Kifizettem minden váltóját, férjhez adtam a testvérét, Tányát, egy derék emberhez. Sokamba van nekem Jean! Megtartottam a szavamat, amit a bátyámnak, az ő atyjának adtam. És elköltöttem rá... magad tudod.

— Méltóságod, mondhatni, a szüleid helyét töltötte be.

— Es itt ni... itt ni a hála. Oh emberek!

— Három órakor, mint a mult esztendőben is, a heregnőnek hisztérikus rohama van. A megrémült Márk felveszi gombokkal diszitett kalapját, sokáig alkuszik a bérko-

csissa! és megy Jeanhoz, a rokonhoz. Szerencsére a butorozott szobák, amelyekben Jean hereg lakik, nem nagyon messze vannak. Márk az ágyban fetrengve találja a hereget. Jean épp most jött meg a tegnapi lumpolásból. Gyűrűt, kiálló pofacsontu arca piros, homloka veritékeny. A fejében zugás, a gyomrában forradalom van. Szeretne elaludni, de nem lehet: émelyedik a gyomra. Unalmas szemei a mosdóra vannak függesztve, mely tele van piszokkal és szappanos vízzel.

Márk bejön a piszkos szobába, óvatosan lépked és lábujjhegyen oda megy az ágyhoz.

— Nem jól van, Mihalics Iván! mondja feddőleg rázva a fejét. Nem jól tette?

— Miért nem?

— Miért nem gratulált ön ma a nagynénjének a névnapjára? Talán ez jól van?

— Menj a pokolba! mondja Jean, nem véve le tekintetét a szappanos vízről.

— Talán ez nem bántja a nénit? Mi? Éj, Mihalics Jean. Onben nincs semmi érelem.

No, miért bántja és keseríti őt?

— Én nem csinállok látogatásokat. Mondd meg neki. Ez a szokás már elavult. Nincs időnk járkálni. Járkáljatok magatok, ha nincs más dolgotok, nekem meg hagyjátok békét. No, pusztyulj már! Aludni akarok.

— Aludni akarok. Az igaz, hogy az arcát görbitgeti. Nem szégyel a szemembe nézni.

— Most már csak jó lesz, — gondolja dacosan.

A vén inas hallgatja egy kicsit, aztán válat ven.

— Így mindenki tud sirni.

A gyermek nagyot néz, aztán neki acsarkodik, nagy visít, hogy belekékül.

— Már látom, hogy sosem tanul meg sirni! — dörmögte félvállról az inas.

Csend lett.

A kis baba elképedve nézett Jánosra és nem mert tovább. Minek is sirjon, ha nem tud elég jól sirni?

És azóta még a hangját se hallották.

Blau joghallgató, póttartalékos volt a Pavillonban. Az egyetemről rendes időben elkésett a beiratkozással, így hát az ezredtől kért beigtatásra két napi szabadságot, amit meg is adtak neki.

Forsórt szerint jelentkezik a zugszfűher szobaparancsnoknál:

— Jelentem alássan, két napi szabadságot kaptam.

— Aztán mire?

— Immatrikuláció, az egyetemen...

— Hej ezek a zsidó ünnepek! — jegyzi meg komolyan a zugszfűher ur.

Egyik fényképészünk leánya, aki különben ennivaló kis bakfi — sétál a korzón. Utána két honvédtiszt ballag, mindkettő házasulandó sorban van.

— Ennivaló kis lány, mondja az egyik.

— Hát még a származása!

— Hogyan, előkelő talán?

— De még milyen: grófi vér csörgedez az ereiben; az apja valódi „graf“.

— Ne mond. Miért graf?

— Mert foto-graf.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

1905. év május hó elsejével új előfizetést nyitottunk a „Debrecen“-re, miért is kérjük az előfizetéseket mielőbbi szíves eszközölését, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

— No. Pszt. Te. rongy! Piszok! Már erősen kezd hunyorgatni a szemével. Hosszas hallgatás következett.

— De már csak jöjjön el, batyuskám és gratuláljon neki! mondja jószágon. A hercegnő sir, hánykódik az ágyon. Legyen olyan jó, mutassa meg tiszteletét iránta. Jöjjön el, batyuska.

— Nem megyek. Nincs miért és nincs mikor. És mit is csináljak egy vén leánynál?

— Jöjjön el fenséged. Gondolja meg batyuskám. Legyen olyan kegyes. Borzasztó, mennyire elkészerítette őt az ön, mondhatni hálátlansága és érzéktelensége.

Márk végighuzza frakkja ujját a szemén.

— Legyen olyan kegyes!

— Hm. Hát konyak lesz? kérdi Jean.

— Lesz batyuskám, fenséged.

— Igen! No...

A herceg felveté a szemét.

— No és száz rubel lesz? kérdezi.

— Az teljes lehetetlen! Fenséged is jól tudja, tőkénk már nincs, ami volt... Tönkretettek bennünket a rokonok, Mihálics Iván. Amikor pénzünk volt, mind jártak hozzánk, most meg... Legyen meg az Isten akarata!

— Mult esztendőben a látogatásért mennyit vettem el maguktól? Kétszáz rubelt. Most meg száz sincs. Tréfálni akarsz te öreg varju! Keress csak, az öregnél találsz. Különben takarodjál, aludni akarok.

A „Debrecen“ előfizetési ára:

Helyben:

Egy óra 1 K

Negyedévre 3 "

Félévre 6 "

Egész évre 12 "

Vidéken:

Egy óra 1 K 50 fill.

Negyedévre 4 „ 50 „

Fél évre 9 „ — „

Egész évre 18 „ — „

Mutatványszámot kívánatra készséggel küldünk.

Hazafias tisztelettel

A „Debrecen“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **A király Budapesten.** A Nemzeti Casinoba az a hír érkezett Bécsből, hogy a király már a legközelebbi napokban Budapestre érkezik és ezuttal nemcsak a válságból való kibontakozás ügyében fog tárgyalni és egyes politikusokat kihallgatni, hanem a mennyire agg kora és egészsége megengedi, részt fog venni egyéb aktusokban is.

— **A Csokonai ünnep.** Tegnap délelőtt a Csokonai-kör fogadóbizottsága Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt ülést tartott. A bizottság megbeszélte a vendégek fogadtatásának részleteit. Ezek szerint a vendégek e hó 20-án az esteli gyorsvonattal érkeznek Debrecenbe. A vendégeket megérkezéskor Kovács József polgármester üdvözlö. A másnapi banketten pedig Domahidy Elemér főispár mondja az első felköszöntőt a vendégeknek. A bizottság felhívja a közönséget, hogy a házakat lobogózzák fel s kocsikat boesássanak a bizottság rendelkezésére. A részletes program kidolgozására Vecsey Imre, Kardos Albert és Dr. Varga Elemér tagokból álló szűkebb körű bizottságot küldök ki.

A szállásoló bizottság délután tartott ülést. Oláh Károly elnök javaslatára felhívja a bizottság a nagyközönséget, hogy azok,

akik vendégeket óhajtanak fogadni, e szándékukat jelentsék be Oláh Károly tanácsroknak, miután a szállodák helyiségei a vendégek befogadására nem elegendők.

— **A szegedi Dugonics-Társaság és a debreceni jogászfűsug.** A debreceni jogászfűsug, vasárnapi ünnepélyének emelésére egy zászlószeggel megtisztelte a szegedi Dugonics-Társaságot is, amely szintén az egyetem eszméjét propagálja, de nem a debrecenit, hanem a szegedi egyetemet. A Dugonics-Társaság minadazonáltal nem érezheti nehezteletését a debreceni nemes ifjakkal, s nemcsak hogy a zászlószöveget elfogadta, de megbizta egyik kiváló tagját: Szávay Gyulát, hogy a társaságot az ünnepségen képviselje.

— **Dalmácia egyesítése.** Egy rövid távirat révén, hirt adtunk arról, hogy a dalmát tartományi képviselők egyhangu határozat alapján kimondották, hogy Dalmácia Horvátországgal egyesítessék. A vita folyamán azt az óhajtasukat fejezték ki, hogy az egyesített Dalmát-Horvátországokhoz később Bosznia és Hercegovina is csatoltassék, hogy így a független Horvátország létrejöjjön. Célzásokat tettek továbbá Isztriára és Krajnára is, de ezt a kérdést nem bolygatták, nehogy állambontó törekvésekkel vádolják a dalmát képviselőket. A dalmátországi képviselők, akik nemzeti és jogpártiakból állanak, kimondották a két párt egybeolvadását, valamint a szerbségnek a horvát eszmék számára való megnyerését, miután a határozatban kimondták, hogy a szerb és horvát nép származása és vére nézve egy nemzet s így a szerbségnek kötelessége a horvátok törekvését támogatni. A dalmáciai olaszokat biztosították a tartománygyűlési képviselők, hogy nyelvüket, iskoláikat és egyéb olasz intézményeiket tiszteletben, a maguk épségében föntartani kívánják.

— **Hajduszoboszló Bocskay István emlékének.** Háromszáz éve annak, hogy Bocskay a hajduk élén, Istenért és a szabadságért jelszó alatt, a német alkotmányellenes törekvések ellenében, kitűzte a szabadságharc zászlaját, amely harc 1606-ban a bécsi békekötéssel nyert befejezést. A hajduk kegyelete most abban óhajit megnyilvánulni, hogy Hajduszoboszló közönsége a bécsi béke háromszázados évfordulójára szobrot állit Erdely nagy fejedelme emlékének, kinek szobra, mint a királyszobrok egyike, már ott diszeleg az Andrássy-uti Oktogon téren. Zrínyi és Pálffy szobraival együtt. Fölmerült azaz indítvány, hogy legegyszerűbb lenne a budapesti szobor mását állítani föl, de ujabban abban történt a megállapodás, hogy új, eredeti szobrot állítanak. Strobl Alajos szobrásznál a minap már járt is egy küldöttség tájékozás véget. Az emléksobornak jövő évi szeptember hónapra teljesen készen kell lenni, mert a leleplező-ünnepséget ekkorra tervezik. A mint értesülünk, a szobor elkészítésére Lukácsy Lajos, Strobl egyik nagytehetségű tanítványa fog vállalkozni: aki a keszthelyi Festetics szobrot is készítette s jelenleg is Strobl műtermében segít dolgozni a Kossuth-mauzóleum csoportozatán.

— **Magyar név.** Löw József debreceni lakos, hírlapíró nevét belügyminiszteri engedéllyel „Loránt“-ra változtatta.

— **Debrecen város selyemtermelésének.** Debrecenben csak a legutóbbi időben kezdtek meg a selyemtermelést. 1902. óta 5465 koronát fizettek ki a termelőknak. Ujjab időben Kovács József polgármester buzgólkodik a szederfaültetés terén és mihelyt a kellő mennyiségű szederfa lesz, Debrecenben a selyemtermelés föl fog lendülni.

— **Makó szubvenciója.** A városi tanács mai ülésében foglalkozott Makó szingazgató azon kérvényével, hogy 5000 korona szubvenciója és 600 korona világitási segélye utaltassék ki. A városi tanács, miután Makó

biztosítéka a színházi felszerelések hiánytalan átadására nézve teljes fedezetet nyújt, a kérelem teljesítése mellett natározott.

— **Balás Árpád halála.** A magyar gazdaközönség bizonyosan osztatlan részvétellel értesül arról, hogy az agrártörekvések egyik legrokonszenvesebb, fáradságot nem ismerő harcosa, sipeki Balás Árpád, a magyarországi gazdasági akadémia és a mezőgazdasági muzeum volt igazgatója tegnap reggel váratlanul elhunyt. Még az előttevaló estét jókedvűen töltötte családjá körében. Másnap hajnali 4 órakor rövid szenvedés után 65 éves korában ragadta el a könyörtelen halál. Családján s nagyszámu egyéni tisztelőin kívül veszteség érte elhunytával az Országos Nemzeti Szövetséget, amelynek a megboldogult valóságos lelke volt és az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, melynek ülőseit, gyűléseit egész az utolsó ciklusig Balás Árpád nélkül el se lehetett képzelni. Tevékeny és igazán eredményes életpályá szakadt meg Balás Árpád halálával. Temetése ma lesz budapesti lakásából, honnan a kerepesi-uti temetőbe helyezik örök nyugalomra.

— **Debrecen és a miniszterium.** — Érdekes esettel fog nem sokára foglalkozni a közigazgatási bíróság. A panaszos Debrecen városa, — a panaszolt pedig a belügyminiszterium. Az eset úgy történt, hogy mintegy 10 évvel ezelőtt ide származott egy Querelló Pálné nevű asszony, a ki nagy nyomoruságban élt. Naiv hittel kérvényt intézett a királyhoz s kérte, hogy abból a rengeteg pénzből, a mit palotájában vernek, — juttasson neki is valamit. A kabinetiroda a kérvényt leküldte a belügyminiszteriumhoz, a honnan azzal küldték le Debrecen városához, hogy a város nyujtana valami segínyt a szegény asszonynak. — Ennek folytán a város rövig időközben összesen 556 korona segínyt adományozott az elhagyatottnak. Mikor azonban Querelló Pálné illetősége után kezdtek kutatni, — kiderült, hogy Olaszországba való, — tehát olasz állampolgár. Debrecen városa ekkor lépéseket tett az illető olasz falunál a külügyminiszterium útján az összeg megtérítése iránt, de ez eredményre nem vezetett. Miután a külügyminiszterium sem akart hallani az összeg megtérítéséről, Debrecen a belügyminiszterium ellen fordult, ennek elutasító határozata után pedig a közigazgatási bíróság.

— **Szerencsétlenség a vágóhídon.** A múlt hónap 19-én Dóci Jánosné egy leszurt bornyut hozott a vágóhídon levő mézszárosoknak, feldolgozásra. A kényszervágás után azonban konstatáltatott, hogy a bornyu lépfenében szenvedett. Az állat eltakarítását Tóth János 42 éves munkás végezte, ki valahogyan megsértette a kezét a bornyu eltakarítása közben. Sérülésére ügyet sem vett, és tovább folytatta munkáját. A bajt még akkor sem tekintette fontosnak, mikor a kezefején pokolvar féle kelés támadott, ami hamarosan el is mult ugyan, azonban akkor a karján támadt egy fekély. Elment dr. Balkányi Emilhez, majd dr. Engelhez, aki rajta lépfene fertőzést konstatált, és beszállította a kórházba. Allapota a mai napon valamivel jobbra fordult ugyan, de még nincs teljesen túl a veszélyen.

— **Tanácsülés a városházán.** A városi tanács ma délelőtt ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— **Narancshéj-veszedelem.** A jó nevelés szabályai nem engedik meg, hogy az emberek az utcán tartsák meg a gyümölcs-lakomáikat és még kevésbé, hogy ott dobálják szét a gyümöleshéjakat. De mivel fölös számmal akadnak kevésbé jól nevelt emberek is, a mi utcáink folyton tele van-

nak a gyümölcskedvelők névjegyeivel, a miket elszórnak a járdákon, ezidőszarint leginkább narancshéjakkal. Nem is hadakoznánk a kiirthatatlanak látszó durva szokás ellen, ha csak izléstelen lenne. De veszedelmes is. Veszedelmes a járó-kelők testi épségére, ha véletlenül elsiklanak a narancshéjban és jobb esetben kifecamitják, rosszabb esetben el is törhetik a lábukat. Akárhány ilyen katasztrófát tud és jegyzett már föl a rendőség, de azért nem ügyel a járdák tisztaságára és nem védi a közönséget a veszedelem ellen. Talán hát épp a gyümölcskedvelőkhöz kell fordulnunk, hogy ha már okvetlenül élveznünk kell az utcai lakmározást, legalább ne a járdákra, hanem félredobják a héjakat, melyekkel embertársaink biztonságát veszélyeztetik ennyit csak megtehnek a közönségért. Hiszen végre is, nem tudhatja senki, hogy az általa könnyelműen a járdára dobált narancshéjban nem épp az ő hitvese, gyermeke, testvére, vagy jó barátja törí el a lábát.

— **A városi muzeum.** A muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége megkeresést intézett a városi tanácshoz, amelyben a városi muzeumnak nyujtandó segélyösszeg nagysága felől kér felvilágosítást. A megkeresés elintézés végett kiadatott a muzeumi bizottságnak.

— **A bécsi rablógyilkos asszony Biharban.** Nagyváradról írják: Az az elvetemedett teremtés, akit most a bécsi esküdtek igazmondása után halálra ítélték: Bihar megyében is szerepelt, mint nevelőnő, s az a család most borzalommal gondol rá: kit fogadott akkor a kebelébe. Weinberger Bertalan, egyedpusztai tisztartónak nem volt szerencséje a nevelőivel: az egyik váltót hamisított a főispán nevére s most börtönben ül. Mikor ezt a nevelőnőt elbocsátották; apróhirdetés útján került a családhoz egy Király Erzsébet nevű leányzó, akinek ajánlkozása a sok közül legjobban megtetszett. A család szerény, kedves modoráért nagyon megszerette a nevelőnőt, aki egyszer aztán sirva kérte a gazdaasszonyát, engedje el két heti szabadságra Bécsbe, a nagybátyja, dr. Pákh látogatására. El is eresztették, amikor aztán két hét múlva a leány levelet írt, hogy ő többé nem jön vissza, s ne is keressék, mert mire e sorokat kapják, ő már nem lesz az élők között. A család kétségbeesve tudakozódott az eltűnt leány után, kit már egész családtagnak tekintettek, keresték Budapesten, Bécsben, de e közben megtudták, hogy álnéven lépett szolgálatba, mert a valódi neve Braun Franciska. Weinbergékre, akivel azt akarta bizonyítani, hogy ő sirögöresökben szenved s nagyon izgatott természetű. A székelyhídi járásbírósa megkeresésére ki is hallgatta Braun Franciska egykori urnőjét, aki azonban éppen ellenkezőleg azt vallotta, hogy a leányt nagyon is erős idegzetűnek tartja. Amit a szenzációs tárgyaláson a törvényszék einőke konstatált is.

— **Egy nagystilű paraszt szélhámos.** A berettyó-ujfalui Sárreai népbankban tegnap szenzációs letartóztatástörténet. Letartóztattak egy jómódu gazdát, a ki a legfurfangosabb módon hamisított biztosítási kötvényekkel már több nagy összegű jelzalog kölcsönt esalt ki a pénzintézetből. Kovács Istvánnak hívják a nagystilű paraszt szélhámost, a ki a vidéki pénzintézetektől hamis okmányokkal több ezer koronát esalt ki. Kovács István esokmői gazda ezelőtt hat hónappal egy hamis életbiztosítási kötvényre 600 koronát vett fel a Sárreai népbankból. A jól hamisított kötvény akkor gyanut sem keltett, most azonban, mikor egy kevésbé sikerült hamisítvánnyal 1500 koronát akart kicsalni, tetten érték. A kötvény egyik aláírása és a kötvény tulajdonosának a neve helyén javítást vettek észre a népbank tiszt-

viselői s mikor tüzetes vizsgálat alá vették a Kovács István összes okmányait, kiderült, hogy az összes kötvények hamisítványok. A szélhámos paraszt ezalatt nyugodtan várakozott, a bank igazgatója pedig a esendőrökért telefonált, a ki a bank hivatali helyiségében letartóztatták Kovács Istvánt, a ki beismerte, hogy az okmányai hamisítványok. Kovács Istvánt beszállították ma a nagyváradi kir. ügyészség fogházába. A szélhámos összes csalásai még nincsenek megállapítva, mert még több vidéki pénzintézeteknél voltak hasonló kölcsönei, a hol az okmányait még csak most veszik vizsgálat alá.

— **Zenelap.** A dr. Angyal Armand s Dr. Vajda Emil szerkesztők által alapított „Magyar Lant” című zenemű folyóirat V. évf. 9. száma érdekes tartalommal mutatkozik. Zempléni Árpádtól szép műfordítást közöl, s azonkívül tárcát, színházi kritikát, hazai és külföldi híreket hoz. A hangjegymel- lélete: Bartók Bélának korán hírnévre vergődött zeneköltőnk híres Kossuth szimfóniájából hoz két részletet zongora átíratban. A zenemű folyóirat tartalmához képest nagyon jutányos. Félévre 4 kor. melyért 100 oldalt meghaladó hangjegyet ad a zeneirodalom minden válfajából. A magyar zene művelőinek a jelesen szerkesztett folyóiratot pártolásra melegen ajánljuk.

— **A krinolin.** Kisért, kisért már évek óta de senki sem vette komolyan. Most megbizható forrásból írják, hogy a londoni hölgyek mégis csak életre akarják kelteni a krinolint, amely a második eszázsárság ideje alatt olyan divatos volt Franciaországban. Még pedig máj ezen a nyáron hordani fogják, a nagy szabócégek már meg is rendeltek a krinolinhoz való acélpántokat és huza- lokat, ami a vas- és acélgýarak iparát is fel fogja egy kissé lendíteni. A krinolin „épülete” azonban nem lesz ugyan- az, mint 40 év előtt, „a tudomány és modern technika legujabb vívmányai” szerint fog átalakulni. A tudományos alapon épült krinolin mindenesetre mulatságos ruhadarabnak ígérkezik.

— **A katonai ellenőrzési szemlék.** Arad város törvényhatósága legutóbbi közgyűléséből feliratot intézet a honvédelmi miniszterhez, hogy a katonai ellenőrzési szemlék október helyet novemberben tartassanak meg. Arad város a feliratot hozzájárulás végett Debrecen városának is megküldte. A városi tanács véleményezés végett kiadta a feliratot a jog- és pénzügyi bizottságnak.

— **Hazai szén a légszeszgyárakban.** A magyarországi légszeszgyárakban a hazai szénnek fölhasználása tárgyában a belügyminiszter — a mint értesülünk — valamennyi törvényhatósági város közönségéhez, valamint Brassó, Borsod, Nyitra, Pozsony, Hajdn és Vas vármegye közönségéhez — a mely megyék területén légszeszvilágítással ellátott rendezett tanácsu városok vannak — a következő közrendeletet intézte:

A kereskedelemügyi miniszter ur abból az alkalomból, hogy a magyarországi légszeszgyárakban a hazai szénnek a légszeszgyártásnál való fölhasználásánál az utóbbi időben jelentékeny visszaesés észlelhető, arról értesített, hogy a hazai szénnek gázfejlesztő célokra való fölhasználása tekintetében a műgyetem által végzett kísérletek és tett tapasztalatok szerint kétségtelennek bizonyult, hogy hazánk ásványshénének egyes fajtái egyedül, más fajták pedig idegen szénnel keverve, teljesen kielégítő eredménnyel használhatók föl a légszeszgyártásnál. Így teljes mértékben beválík e célra az oravicai darabos szén és a falkenauai szénnel javítva jól alkalmazható a stajerlak-aninai aprószén, teljesen a célnak megfelelő a petrozsény-osztraui keverék is, ha ennek javítása kevés falkenauai szénnel történik, a mint különben a tiszta osztraui szén is így szokott javítani. Ezenkívül a tatai szénnel Komárom városban végzett kísérletek is kedvező eredménnyel jártak. Mindezekből nyilvánvaló, hogy a belföldi szén használatának a hazai légszeszgyárak részéről történt mellőzése, illetőleg aránylag csekély mérték-

ben való igénybevétele gyakran nem megokolt. Minthogy pedig a belföldi szénnek a gázgyártásnál való fokozottabb térfoglalása közgazdaságilag kiváló fontosságú, föl hívom a törvényhatóságot, hogy a hazai szénnek a légszuszgyártásnál fokozottabb mértékben való használására kellő figyelemmel legyen, illetőleg a gyárakkal légszusz-szolgáltatás iránt kötendő, vagy megújítandó szerződések alkalmával befolyását érvényesíteni igyekezzenek.

A légszuszgyár városi üzlete és irodája építkezés miatt május 3-án fogva ideiglenesen Piac-u. 65. sz. házba költözik (Miklós-utca sarkán). Telefon-szám, mint eddig, 90. A lámpagyújtók és az éjjeli ügyelet szerelők ezentúl is Piac-u. 81. sz. alatt maradnak az udvari kereszttéületben és este 7 óra után oda kell fordulni szükség esetén. ezen helyiség telefon száma 415. lesz.

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvu gyogyszertár.**

x **PRIMA** hizlalt cukortorma 1 kiló 28 kr. Pergetett akácméz 1 kiló 70 kr. Dávid Zoltán üzletében Rákóc्य- és Eötvös-u. sarkán. — Ronogós víz és ecetes uborka üvegenként vagy darab számra.

x **Kakukkos órák** diszes faragással 10—16 koronáig jótállással Horvát óraművesnél. (Hatvan-utca 21.) Javítások egész olcsón jótállással.

x **Ügyvédi irodám** Piac-u. 37. sz. alá (Tihanyi-házba) helyeztem át. Dr. Tervey Tamás ügyvéd.

— **Orvosi körökből.** Láng Sándor dr. műtőorvos lakását Csapó-utca 1. sz. alól Kossuth-utca 14. sz. házba helyezte át.

x **Kiadó lakás.** Két szoba butorozva, üvegezett folyosó és mellékhelyiségekkel. Egy szoba előszobával butorozva. Mindkét lakás külön bejárattal a kapu alatt Értekezhetni Dávid Zoltán üzletében Eötvös-utca 11.

Egyház és iskola.

Egyházmegyei közgyűlés.

Az alsószabolcs-hajduvidéki református egyházmegye ma délelőtt tartotta Hajdúvármegye székházában tavaszi közgyűlését, melyen egyházi részről Baltazár Dezső dr. esperes, világi részről pedig Rásó Gyula alispán elnökölt.

A népes közgyűlést Baltazár esperes nyitotta meg. Megnyitó beszédében hosszán, szépen foglalkozott Soltész László hajdúszabolcsi lelkészszel, ki most töltötte be lelkészkedésének 40. esztendejét. Az esperes rámutatott azokra az elévülhetetlen, nagy érdemekre, melyeket Soltész László 40 év alatt szerzett.

Az egyházmegye remek kivitelű bibliát készítettet Soltésznek, ki azonban neszét vette az ünnepeltetésnek s szerényen távol maradt a közgyűlésről.

Néhány közgyűlési határozott végrehajtásáról tett jelentést az elnökség, majd Zsigmond Sándor volt esperes ügye került szóba. A volt esperes kezén eltűnt 37.000 korona pótlására az elnökség megtette a szükségessé vált törvényes intézkedéseket, mert Zsigmond magántulajdonának eladása után alig pár száz korona térült meg. Mivel pedig az óriási hiány pótlására vonatkozólag Zsigmond semmiféle ígéretet nem tett, az egyházmegyének kell gondoskodni a hiány pótlásáról. Ezzel kapcsolatban került szóba az egyházkerületnek az átírata, melyben az egyházmegyét a közigazgatási és egyéb költségek befizetésére sürgeti.

Az egyházmegye úgy határozta, hogy az egyházkerülettől ez illetmények elengedését kéri tekintettel az őket ért váratlan,

nagy veszteségre. Zsinati rendes tagnak egyhangulag Kiss Ferenc püspökladányi lelkész, póttagnak Szabó Lajos hajdúhadházi lelkész választották meg.

Több egyházközség beküldötte bemutatás végett az egyházmegyének a lelkészi és tanítói díjlevelek új értékelését, miket az egyházmegye többek hzzászólása után elfogadott.

Hosszu és heves vitát provokált a létesítendő országos református lelkészi nyugdíjintézet tervezete, melyet véleményadás végett küldöttek meg az egyházmegyének.

Az általános vélemény hosszas vitaközös során úgy alakult ki, hogy a tervezetben lényeges hibák vannak s félő, hogy a tervezet szerint létesítendő nyugdíjintézet nem tud majd megfelelni a hivatásának s valóságos rokkant intézetté válik. A közgyűlés a tervezett elleni kifogásait felterjeszti az egyházkerülethez.

Néhány közigazgatási ügyét intézett még el a közgyűlés, amely a bírósági ügyek tárgyalása után véget ért.

Vizsgálatok a debreceni ref. főgymnasiumban. Május 10—11. napján a VIII. o. magánvizsgálata, május 13-án a VIII. osztály vizsgálata, május 16—20. napján érettségi írásbeli vizsgálatok. Junius 14-én rendkívüli tárgyak vizsgálata d. e. tornavizsga d. u. jun. 15-én a VII. o. vizsgálata egész nap, az I. osztály A. szakasz d. e. B. szakasz d. u. jun. 16-án a VI. o. vizsgálata egész nap, a II. osztály A. szakasz d. e. B. szakasz d. u. jun. 17-én az V. A. osztály vizsgálata egész nap, a III. osztály A. szakasz d. e. B. szakasz d. u. jun. 19-én V. B. o. vizsgálata egész nap. IV. o. A. szakasz d. e. B. szakasz d. u. jun. 20—22-én magánvizsgálatok, és pedig 20—21-én I—IV. o. 21—22-én V—VII. o. a magánvizsgálatok írásbeliek és szóbeliek, jun. 23—28. szóbeli érettségi vizsgálatok.

— **Érettségi vizsgák bixtosa.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreceni felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgáinak veze ésével Dr. Szabó Sándor sárospataki jogakadémiai tanárt bizta meg.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 4. Justh Gyula elnök 10 óra után megnyitja az ülést. A feliratot Bathányi Tivadar gróf, előadó ismertette; rámutatott az előzményekre, amelyek itéleteként a nemzet döntött; a feliratot elfogadásra ajánlja. (Zajos helyeslés abaloldalón) Ezután Nagy Ferenc emelkedett szólásra, kijelenti, hogy nagyjában egyetért a felirattal; helyteleníti azonban, hogy trónbeszéd híján történik a felirat tárgyalása; hozzászóla gazdasági reformhoz, kifejti, hogy a nemzet itélt ugyan, de itélete csak negatív, amennyiben abszolút többség nincs, s ezért kormányt sem lehet alakítani. Kérdi, hogy mért nem vették be a feliratba a magyar nyelv kötelező tanítását? Ezután a vámtérlet kérdésére tér át, s helyteleníti, hogy az önálló vámtérletet azonnal akarják megalkotni. Reméli, hogy ebben a tekintetben a koalíció tagjai között nincs egyetértés. Üdvözi a Kossuth-pártot, hogy letért a negatív álláspontjáról. A feliratot nem fogadja el. (Zajos ellentmondás.) Utána Kossuth Ferenc beszélt.

Uralkodók találkozása.

Páris, május 3. A párisi Zsurnál szerint királyunk az olasz király láto-

gatására Rómába utazik. Így beszéltek ezt meg Goluehovszki és Titoni velencei találkozásuk alkalmával. A Zsurnál arról is hirt ad, hogy a pápa a találkozásba beleegyezett.

A lengyelországi zavargások.

Varsó, május 4. Tegnap este egy kozák csapat egy imátkozó tömeget szétvert. Erre valaki revolverrel a kozákokra lőtt, mire ezek a templomba rontottak. Sokan meghaltak és megsebesültek.

A forrongó oroszország.

Varsó, május 4. Itt és Lodzban. valamint más orosz városokban is nagyon aggasztóra fordult a helyzet. A minapi véres események következtében a szociálista vezérek erősen izgatnak a katonaság, a hatóságok és az egész rendszer ellen. A munkásvezérek biznak abban, hogy az egyetemes sztrájkjal még jobban kiélestitik a helyzetet.

Varsó, május 4. A „Courier Varsevski” megerősíti, hogy a lengyelországi és litvániai szociálista-párt lapja a tegnapi véres esemény hatása alatt kiáltványt bocsátott ki, melyben a rögtöni általános sztrájkot hirdeti.

Szosznovice, május 4. A szosznovicei és kalisi kerületekben a munkások egy része sztrájkba állott. Ma estig nem fordult elő rendzavarás.

Nyakszirtmerevedés.

Boroszló, május 4. Három nap alatt tizegy nyakszirtmerevedési eset fordult elő. Tizenötén meghaltak.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök, „B” bérlet: Elnémult harangok. Színjáték.

Péntek, „C” bérlet: Mulató Istenek. Operett.

Szombat, „A” bérlet: elősször. Erősek és Gyöngék. Színmű.

Vasárnap, d. u. Casanova. Operett.

este 7 órai kezdettel béletszűnetben az ev. ref. főiskolai ifjuság zászlóavatása alkalmából. Diszeloadás.

Elhunyt színigazgató. A szegedi kórházban elhunyt az elmúlt éjjel egy régi, jónévű színigazgató, Csóka Sándor. A magyar színészet kipróbált, jeles bajnoka volt, ki már hosszú idő óta súlyos betegségben szenvedett. A szabadkai színháznak éveken át közkedvelt vezetője utóbb visszavonult a színpadtól és nyugdíjából éldegélt Szegeden. Virágvasárnapon, mikor felesége, Cs. Almási Julia, a kitűnő drámai anyaszínésznő Makó társulatához Debrecenbe jött, Csóka Sándor fölvetette magát a szegedi városi kórházba. Itt érte utól a halál. A kórház halottas kamrájában levő ravatalát négyen sujtott családjá álja körül. Temetése holnap lesz.

Színházi hírek. Csütörtökön kerül színe Rákosi Viktor és Malonyay Dezső 4 felvonásos színjátéka az „Elnémult harangok”. A színjáték főbb szeregei a következők: Simándy — Palágyi Lajos, Todoseu — Fenyéri Mór, Zalánay — Mezei Péter, Papp — Krémer, Benedek — Szilágyi, Kovács — Halász, Gásgár — Virágháti, Petru — Iványi, Todorcsuné — Szelényi, Florica — P. Menszáros. Sára — Ebergényiné, Risó — Menszáros Giza, Juonné — Kendy

Pénteken Bakonyi Károly és Kacsok Pongrác 3 felvonásos daljátéka a „János vitéz” megy huszonegyedszer.

REGÉNY-OSARNOK.

Egy aglegény feljegyzései.

A „Debrecen” eredeti novellái.

Írta: Barabás Ernő. 3

A grófné hangjában, amint letompította azt a legalsóbb régióig, a fékezhetetlen vágy hurja rezgett; Lesütött szempilláit lassan felemelte, s olyan pillantással nézett reám, amely csalhatatlanul visszatükrözte a keblében háborgó indulatokat. Kiolvashattam pillantásából, hogy ez az asszony még nem szeretett senkit és kínzó türelmetlenséggel várja a — Messiást. Az idő szalad, s minden tűnő nap hagy valami nyomot az arcon. És az asszony, ha még nem szeretett senkit, sohasem fog megbarátkozni vazzal a gondolatlalt, hogy ő Amor nyilának érintése nélkül térjen örök nyugalomra.

— Meg kell eafolnom, gondolkoztam csaknem félhangosan. Nemcsak azért, mert a grófné elmélete lesújtó bírálata volt eddigi életemnek. Oh nemcsak ezért! Ez az asszony most már azért is érdekelt, mert a szíve nem volt még senkié. A mámor vágya örült bizsergéssel kavarta fel a véremet és éreztem, hogy a szememet vér futja el és karjaim önkéntelenül ölelésre emelkednek.

„Nincs igaza grófné! A férfi és a női lélek szerelmét nem szabad úgy jellemezni, hogy az igazán csak egyszer nyilvánulhat. A szerelem törvényei nem oly szigorúak, nem oly kérlelhetetlenek, aminőknek néfesz azokat, grófné!

Engedje meg, hogy azt a lelkiállapotot, amikor akár a férfi, akár a nő újabb és újabb rózsanyílást érez a szívében, nevezzem profánul — kísérletezésnek. Ambár ez tényleg kísérletezés. Az éveknek egymás mellé sorakozó pillanatai attól a perctől fogva, amidőn az emberi lény öntudatra eszmél, megalkotnak az agyvelőben egy ideált. Álmatlan éjszakákon, avagy azokban a perceken, amikor a lélek szabadon szárnyal, ez az ideál testet ölt, arevonásokat vesz magára és szeméi is vannak. Bűvös pillantású, igéző szemek! Hatalmukba kerítik a lelket és ellenállhatatlanul vonzzák maguk felé. Ez az ideál az, a kit folyton kergetünk! Ehhez az ideálhoz pengtet méla dalokat holdvilágos éjszakákon a trubadúr, és ezt az ideált szeretnők feltalálni valahol, valakiben. Ha megtalálta valaki ezt az ideált, akkor én is azt mondom, grófné, hogy abban a szívében más emberi lény szerelmet nem fakaszt többé soha! Addig azonban, amíg feltalálunk sikert, keressm én is, keresi őn is grófné, keressük mindnyájan és nincs az a gát, amely feltartóztatna bennünket.

— Nos, még mindig elitél, grófné?!

Mialatt hozzá beszéltem, a grófné két szeméi tágra nyíltak, majd lecsukódtak és úgy vettem észre, hogy kéjes zsibbadtság járja át a tagjait.

„Igazan lehet”, szólalt meg hosszas hallgatás után a grófné. „En is sokszor hittem már, hogy szeretek, de mindannyiszor tapasztaltam, hogy nem ilyen szerelem után sóvárog a lelkem. Az a férfi, a ki az én ideálom lenne, még nem került előm s lehet, hogy emiatt vagyok még mindig tisztességes asszony... És abban is igazan lehet, hogy az ideálmomat én is keresem... Keressm szívszorongva, idegbontó türelmetlenséggel, mert idestova ráncokat szánt areomra az idő, vén leszek és ki szereti a vén asszonyok társaságát?”

Beszélgetés közben észrevétlenül a terrasra mentünk. A grófné el volt foglalva gondolataival, én pedig... eh, én pedig „Don Juan” voltam...

Lágy, májusi szellő simogatta az arcunkat. Az égen tüzfényű csillagok szaladtak végig a gondolat gyorsaságával, hogy utólérjék az előttük száguldó csillagokat.

Vajjon ismerik-e ezek is a szerelmet? gondolhatta magában a grófné, mert kezével végigsimított homlokán, s szeméi ábrándos, méla fényben usztak.

A grófné el volt érzékenyülve.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG.

Az élelmiszerek hamisítása ellen.

Többször említettük már, hogy ez idő szerint ugyszólván Európa összes államaiban az élelmiszerek hamisításának meggátlásával foglalkoznak. Nálunk a közeli napokban két nagy testület, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület foglalkozott e kérdéssel. A tanácskozásokról, a melyekről referáltunk a közönségnek, meg lehet állapítani a következőket: Gazdák és kereskedők egyetértésnek abban, hogy meglevő élelmiszertörvényünk sürgős javításra szorul s hogy az élelmiszerpiacot ellenőrző chemia országos hálózatát minél előbb meg kell szervezni. Mert gazdák és kereskedők érdekeit az élelmiszerek hamisítása közelről érinti. Ha tekintünk a modern gazdamozgalmak kohójába, fölismerhetjük, hogy ott a munka egyik legfontosabb része az értékesítés javítása. Már pedig semmi sem lehet a gazdák termelvényeire olyan jó hirtév és árusztító hatással, — mint e termelvények hamisítása. Magától értődik tehát, hogy a gazdák az élelmiszerhamisítók legerélyesebb üldözését követelik s ezt kívánja az üzlete jó hírnevére fétékeny minden kereskedő is. Abban is egyetértének ezek az érdekeltségek, hogy az üldözésnél a „contre corsaire corsaire et demi” elvét kell alkalmazni. — Vagyis, ha a hamisító urak a maguk praktikáinál igen ügyes vegyészeknek bizonyulnak, épp úgy az ellenőrző chemia országos hálózatát is a mai kor színvonalán kell fölépíteni. És az államnak kell ezt a hálózatot megszerveznie, mert a közönségnek csak a nyilvános vegyészeti állomásokban lehet bizalma. Egy vidéki kereskedő az O. M. K. E. anketján azt indítványozta, hogy a vidéki középiskolák vegyésztanárait bízzák meg az élelmiszerek összetételének tudományos ellenőrzésével. Ennek az ötletnek gyakorlati értéke egészen nyilvánvaló. A legtöbb vidéki középiskolán jeles vegyészeti szakértők tanárkodnak s tudunk szerint majdnem mindenütt annak renge, módja szerint felszerelt vegyi laboratóriumok is rendelkezésre állanak. Ezekben a középiskolai laboratóriumokban vegyelemzést tanulnak a középiskolai diákok már tudnillik azok, akiknek erre kedvök és hajlandóságuk van. Ha azonban a középiskolák vegyésztanárait bízzák meg az élelmiszerek ellenőrsésével, akkor a vegytan-tanítás a középiskolákon egyszerre nagyot lendülne. A vegyelemzés megtanulását kötelezővé tehetnék az összes tanulókra s akkor problematikus értékű és muló tartamu elméleti ismeretek helyett a tanulók az élelmiszerek vegyelemzése közben sok olyant tanulhatnának meg a vegytanból, aminek egész életükre hasznát vehetnék. A gyakorlati élet vonulna így bele, legalább e ponton, középiskolai oktatásunka, amire bizony nagy szükség is volna.

Gazdákat és iparosokat érdeklő elvi jelentőségű határozatok. Az utolsó befizetéstől számított 6 héten belül kórházba került tagjaiért a betegsegélyző pénztár a betegápolási költségeket a törvényes határidőre terjedőleg fizetni köteles. Az aratásra felfogadott munkásnak előlegezett összeg visszafizetése iránt indított ügy elbírálása, ha a munkaszervezés nem az illetékes, hanem más község eljárósága előtt köttetett: a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. — A

családi alapítványok, akkor sem részeseülnek.

A malmok konvenciója. Megirtuk, hogy a magyarországi malmok, ép úgy a fővárosiak, mint a vidékek, a liszt eladására vonatkozólag egymással konvencióra léptek, a melyet úgy kontempláltak, hogy az egyezményt az osztrák lisztgyárakkal együttesen léptetik életbe. Az osztrák érdekeltek azonban most az utolsó percben nehézségeket támasztottak és ennél fogva előreláthatóan a magyar malmok önállóan fogják a konvenciót érvényre emelni.

Az érsekújvári lóvásár. Huszonharmadik éve már, hogy a Nyitrai Gazdasági Egyesület a kor igényeinek teljesen megfelelő lóvásárt alapította. A megelőző 22 éven át tartott vásárok meggyőztek mindenkit arról, hogy e vásárokról kitűnő anyag hajtatik fel s hogy a Duna balpartján e vásár az egyedüli, amelyen a lovakat jól lehet értékesíteni. Érsekújvár nemcsak a vele közvetlenül szomszédos megyék lótenyésztőinek könnyen hozzáférhető központja, de a kereskedelmi világra nézve is — budapest — bécsi fővonalba esvén — könnyű közlekedése folytán kedvező helyzettel bír. E vásár az idén minden bizonynyal május hó 7 és 8-án fog megtartatni. Azon hírszélések, mintha a vásár elhalasztatnék, vagy pedig az ott vásárolt lovaknak Ausztriába való kivitele megtiltatnék, alaptalanok.

Gazdatisztek nyugdíjügyi kongresszusa. A Magyar Gazdatisztek Nyugdíjügyi Országos Kongresszusának védnökségét gróf Károlyi Sándor is elfogadta. A kongresszus rendezősége minden félreértések kikerülése véget tudatja, hogy a kongresszusra minden gazdatiszt, tehát úgy az oklevelesek, mint a nem oklevelesek jogosítottak megjelenni, sőt mindkét árnyalatnak minél nagyobb számban való megjelenése már csak azért is kívánatos, mert a nyugdíjügy a gazdatiszti osztály egészének egyetemes érdeke.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. május 4.

A) Hizott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 136—131 fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 300 kgrammon felüli sulyban) 139—141 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 139—141 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 139—141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban 140—141 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 138—139 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 138—139 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. V. Szerbia: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 136—137 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 135—136 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 132—133 fillérig. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Nyilttér.*

Tisztelettel értesitem mindazokat a kiket érdekel, hogy meghívás folytán a „Debrecen” napilap kiadó hivatalának tisztviselő állását elfoglaltam Kötelességemnek tartom ezt tudomásul adni, különösen a kereskedő uraknak, hogy eddigi jóindulatokat részemre továbbra is fentartani sziveskedjenek.

Debrecen, 1905. május hó.

Tisztelettel
Hajnal Gyula.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Utcai lapelárusítók

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

A legjobb alpesi tejből!

NESTLE FÉLE Legtökéletesebb tápszer csecsemők részére.

Kísérleti czélokra fél dobozok a 1 Korona. A tisztelt szülésznek probadozok és röpíratok ingyen rendelkezésre állnak a **NERUDA NÁNDORNÁL** féle főraktárban **BUDAPEST, N. Kossuth Lajos utca 7 sz.**

5136—1905.

Árverési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város tulajdonát képező s a debreceni 9216. sz. tjkvben A + 15 r. sz. 7880. hrsz. alatt felvett s telekkönyvileg 12 hold 48 □-öl kiterjedésű ingatlan (Dobozy-féle házutáni ondódi föld) a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek — kormányhatósági jóváhagyást is nyert — 314—16593—1904. bkgy. számu határozata értelmében nyilvános árverésen el fog adatni.

Az árverés megtartására határidőül a f. 1905. évi június hó 7-ik napjának délelőtti 10 órája, helyiségül pedig a városháza nagytanácsterme tűzetik ki.

Kikiáltási ár 8400 korona, melynek 10%-a bánatpénzül az árverés alkalmával az árveést vezető bizottság kezéhez készpénzben vagy elfogadható értékben letétbe helyezendő.

Árverelni szándékozók a részletes árverési feltételeket a városi számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Kelt Debrecen sz. kir. város Tanácsának 1905. évi április hó 27-ik napján tartott üléséből.

A városi tanács.

865—1905.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúvármegyébe kebelezett tizezer lakossal bíró Püspökladány nagyközségben elhalalázás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Törzsfizetés évi 1600 korona;

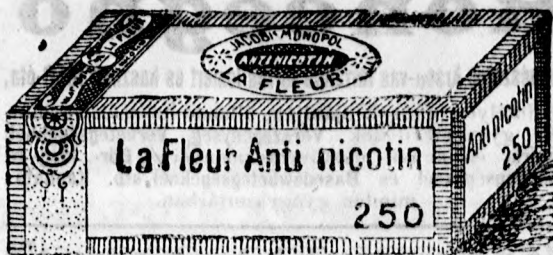
Természetbeni lakás; és a szabályrendeletileg megállapított díjak szedése.

Mindazok, kik ezen állást elnyerni óhatják, az 1883. I. t. cz. és az 1876. XIV. t. cz. rendelkezései szerint felszerelt kérvényeiket f. hó 30 ig aláírott főszolgabíróhoz adják be.

A választás június hó 1-ső napján d. e. 10 órakor Püspökladány község házában fog megtartatni.

Hajduszoboszló 1905. május 2.

Nábráczky,
főszolgabíró.

Ugy hat, mint bomba! Antinikotin-cigarettek hüvelyek, szivar skatulákban. Jakabi-gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

Tisztelt iparos osztály!

Hollandiából hazaérkezve, kötelességemnek tartom a t. iparos osztály figyelmét felhívni, miszerint az ottan vásárolt és magammal hozott hajórakormány.

kétszer főzött

lenolaj kencét

kilónként 32 krajcárjával a tisztelt iparos osztály rendelkezésére bocsájtom. — Tisztelettel;

Neumann Nándor

kizárólagos festék-, lak- és kence-nagykereskedő.
Debrecen, Hatvan-utca 6 szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZABADALOM!

SZABADALOM!

Bagaria Molypapir.

120 cm. széles. Méter 50 fill.

legtisztább és legbiztosabb

molyóvószer.

Ruhaszekrények és ládák beterezetésére; posztó- szőrmaruhák; selyemmel és bársonnyal bevont butordarabok betakarására.

Mindenütt kapható!!

Detsinyi Frigyes BUDAPEST

„A FEKETE KUTYÁHOZ“.

Köszvény és csúsz ellen

legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt

KRIEGNER-féle

REPARATOR.

Egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Főraktár:

Kriegner György „Korona“-gyógyszertára

Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Szőlőföld árverés.

A debreceni 10. sz. tjkvben 4375. hrsz. alatt foglalt özv. Meda Gyuláné féle 703 □-öl területű Vénkerti szőlő a debreceni ref. egyház tanácstermében folyó május hó 8-án reggel 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Főhivatnak tehát az érdeklődők, hogy ez árverésen a kikiáltási ár 10% ának megfelelő 280 korona bánatpénzzel ellátva megjelenni sziveskéesjenek, hol az árverés feltételeit megtekinthetik. Ezekre vonatkozólag egyébiránt előbb is tájékozás szereshető Márton Imre egyházi ügyvéd irodájában, Piac-utca 44. szám alatt.

Az egyházi küldöttség.

Csehországban az égeri BARENTHÉR-féle SZÖNYEGGYÁR FELOSZLOTT,

árúkeszletét megvettük és

rendkívül olcsó áron

árusítjuk el.

Tapestry futó szőnyeg 85 kr

Velvet nyírott „ „ 1 frt 75 „

200/300 cm. Tapestry „ 13 „ 50 „

Egy teljes Szőnyeg-

behuzat divánra 9 „ 50 „

Bosznay J. Társa

szőnyegháza

Debrecen, Kossuth-utca 5.

21—1905. szám.

Arverési hirdetés.

A debreceni kir. jbiróságnak V. 3356—2. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bernhard Marle részére Réthi György debreceni lakostól 539 kor. 34 fill. tőke, ennek 1904. évi szeptember hó 29. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 80 kor. 99 fill. perköltség erejéig a fizetett összeg betudásával 1904 évi december hó 21-én bíróság felül foglalt és 2238 kor. 60 fillérré becsült börti felszerelések, cipő árak, butorok és egyéb ingóságok **1905. évi május hó 5-én délután 4 órakor** kezdetét veendő és Debrecenben, Batthyány-utca 2 sz. a. és Csapó-utca 23. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet érőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debrecen, 1905 évi április hó 11-én.

Bódogh Zsigmond,
bírói kiküldött.

JÓD FÜRDŐ

Felső-Bajom (Bázna.)

Jód- és bromtartalmu sósfürdő Kis-
küküllőmegyében (Erdélyben).

Fekszik 291 méter magasan a tenger színe
fölött.

A felső-bajomi (báznai gyógyfürdő) számos jód-, bromtartalmu ásványvíz-forrásai következő betegségeknél találtak kitünő gyógyhatásúknak: Mindennemű görválykóros betegségeknél (scrophulosis), ízületi és izomesuz, köszvény angolkóros bajoknál, Syphilisnél, a higany hosszú használata után beállott mérgezésnél, ischias és neuralgia, krónikus bőrbetegségeknél (ekcema, lupus, psoriasis), valamint idült női bajoknál. Az 1901. évben dr. Hankó Vilmos tanár által vizsgált báznai Ehrlich- és Károly-forrás, valamint a fürdőiszap következő véleményével let kísérve: a báznai Ehrlich- és Károly-forrás-vizek a legkiválóbb jód- és bromtartalmu sósvizek közé tartoznak. Jód-, brom- és konyhasó-tartalom tekintetében föltötte állnak az európai-szerite ismeretes halli-ivonici és kreuznachi vizeknek. A mi országunkban a báznai iszaphoz hasonló, oldható sókban konyhasóban, vasban szerves savakban gazdag iszap nincsen. Gyógyeszközök (tényező): meleg és hideg kádfürdők, valamint hideg tükörfürdők és rézfürdők, meleg és hidek iszapfürdők, ivókúra, vilányozás és massage. A fürdő Medgyes m. kir. vasuti állomástól háromnegyed órányira fekszik, szállóhegyek és erdők által körülövedett, szelek ellen védett kies völgyben naponként postaközlekedés Medgyessel, valamint telefon a fürdőtelepen. — Kenyellel berendezett szobák kitünő konyha mársékelt árakkal. — Elő- és utóidényben mérsékelt árak. — Ujjonnan épült és kenyellel berendezett kádfürdők. — Prospektus kívánatra legyen. — A fürdő megnyitása június 1-én történik. — Állandó fürdő orvos Laám Albert dr.

A fürdőigazgatóság.

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb
Női divatszövetek,

Gyapjú és borduros De-
talnek 50 krtól feljebb,

Bluse selymek,

Divatos ruhadszek, Csi-
p-kék, szalagok és belés-
árak

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsatér.

Roncegno

Természetes Arsen-vas tartalmu forrás ismert és használt 1856-óta.

Tekintélyes orvosok ajánlják, állandó használatra minden gyengélkedőnek Vérszegénység, Vérbetegségeknél, Malária és annak utókövetkezményeivel Bőr-, Ideg- és Nőibetegségeknél és Basedowbetegségeknél stb. Kapható: minden gyógyszerárban.

Kerékpárosok figyelmébe!

Csász. ktr. szabadalmazott kerékpár-gyár.
Tulajdonosok: WEISZBERGER és HOLLÁNDER.
Debrecen, Hunyadi-u. 15 szám.

Ajánljuk saját gyártmányu kerék-
párjainkat, melyek nagy tartósságra,
mint könnyű hajtásra bármely eddig
használatban levő kerékpárokat felül-
mulnak.

40 % erő megtakarítás. Jutányos árak.

Kerékpár javításokat és bármily
gyártmányu kerékpároknak legújabb
modelre való átalakítását, zománczo-
zását szakszerűen, gyorsan és jutányo-
san eszközölünk.

— Uj kerékpároknál 3 évi jótállás. —

Használt kerékpárokat becsereülünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérjük.

Tisztelettel

Weiszberger és Holländer

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehér-
nemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sírkövek legolcsóbban kaphatók a **Debre-**
ceni kőipar vállalatnál Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berende-
zett butorgyár, Debrecen.

Fényképészeti cikkek gyári árban a **Schwartz-**
féle pipaüzletben kaphatók.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja
a legszebb és legdivatosabb cipőit, mérték
után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére leg-
megbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész,
Csapó-utca 28. sz.

Komáromi M. műhangszerkészítő és keres-
kedő Debrecen, József kir. herceg-u. 2.

Mattoni**Erzsébet Sósfürdője**

gyógyhely Budapest (Budán).

Fürdőidény: április 23-tól október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos a gyógyhelyen. — Egészséges
fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő. —
Villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

Elsőrendű gyár

Elnom svájci himzések eladására

keres hölgyeket, kik nagy ismeretséggel bírnak
és himzések, betétek, blusok, zsebkendők stb. minta
szerinti eladásával foglalkoznának, magas jutalék
mellett. Az árak osztrák értékek. Az áru bér- és
vámmentes. Magyar levelezés. — Jelentkezhetni:
„Za G. 12“ jelige alatt **Mosse Rudolf** hirdetési
irodájában **Szt-Gallen, Schweiz.**

Idegbetegeknél

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyó-
gyászok által mint kitünő gyógymódot tartalmazó

Idegbetegségekről és Gutaütésről szóló röpiratot

WEISZMANN ROMAN-tól, mely röpirat immár
a 20-ik kiadást érte el.

A röpirat az „**EGYSZARVU**“-hoz címzett
gyógyszertárban **DEBRECENBEN** kapható.